

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1286

Vragen van het lid **Dobbe** (SP) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de dreiging van vrouwelijke genitale verminking in Nederland* (ingezonden 7 februari 2025).

Antwoord van Staatssecretaris **Coenradie** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 13 februari 2025)

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht dat duizenden meisjes in Amsterdam het risico lopen slachtoffer te worden van vrouwelijke genitale verminking (VGV), en dat de gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) schat dat circa 20.000 vrouwen in de hoofdstad al VGV zijn ondergaan?¹

Antwoord1

Ja, ik ben bekend met de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 4 december 2024.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u de signalen van gynaecologen en hulpverleners dat vrouwelijke genitale verminking in Amsterdam en in Nederland een groter probleem is dan wordt aangenomen? Wat zijn de meest recente cijfers die u ter beschikking heeft?

Antwoord 2

Ja, vrouwelijke genitale verminking, alsmede de promotie daarvan, is volstrekt onacceptabel en past niet binnen onze democratische rechtsstaat.

Vraag 3

Klopt het dat VGV wereldwijd toeneemt, zoals Unicef stelt? Welke impact heeft dit op de situatie in Nederland, en ziet u hier een reden in om extra preventieve maatregelen te nemen?

¹ Het Parool, 5 februari 2025, Duizenden meisjes in Amsterdam dreigen slachtoffer te worden van genitale verminking: «De druk op ouders om het te laten doen is heel groot» | Het Parool.

Antwoord 3

Ja, ik ben met die reactie bekend. Ik wil vooropstellen dat het onacceptabel is als inbreuk wordt gemaakt op het recht van vrouwen om zelf hun leven in te vullen. Het recht op zelfbeschikking is verankerd in de Nederlandse democratische rechtstaat en cultuur en dit dient te alle tijden te worden gewaarborgd. Vrouwelijke genitale verminking is strafbaar als vorm van (zware) mishandeling (artikelen 300 tot en met 303 van het Wetboek van Strafrecht). Ook het aanzetten tot geweld is strafbaar (artikel 137d van het Wetboek van Strafrecht) evenals opruiing (artikel 131 van het Wetboek van Strafrecht). Deze strafbaarstellingen zijn van groot belang in dit kader, want vrouwelijke genitale verminking is een mensonterende praktijk. Het is een van de meest vergaande aantastingen van de integriteit van het vrouwenlichaam en vormt een inbreuk op de zelfbeschikking van meisjes en vrouwen. De gevolgen kunnen het leven van meisjes en vrouwen op korte en lange termijn ontwrichten doordat de kans op (chronische) lichamelijke, psychische en seksuele klachten groot is. In sommige gevallen kan de ingreep zelfs leiden tot de dood. Ieder meisje heeft recht op een gezonde en veilige ontwikkeling en verdient bescherming en hulp wanneer dit niet kan worden gegarandeerd. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft met de uitspraak van 4 december 2024 het oordeel van de rechtbank in stand gelaten, inhoudende – voor zover hier van belang – dat de burgemeester de artikelen 172 en 174 van de Gemeentewet niet kan gebruiken om onder de omstandigheden van dit geval handhavend op te treden tegen de moskee. Femmes for Freedom heeft in reactie op deze uitspraak onder meer betoogd dat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State met voornoemde uitspraak de vrijheid van godsdienst boven het belang van bescherming van de lichamelijke integriteit plaatst.

Ik merk ten overvloede op dat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State enkel heeft getoetst of de burgemeester op grond van voornoemde artikelen bevoegd was om op te treden en vervolgens of artikel 6 van de Grondwet daarbij kon worden ingeperkt. De vraag of het recht op godsdienstvrijheid prevaleert boven het recht op lichamelijke integriteit is hierbij niet aan bod gekomen.

Nu de zaak zowel strafrechtelijk als bestuursrechtelijk is afgedaan met een eindbeslissing, respecteer ik de uitkomsten daarvan. Het staat een ieder vrij om daar kritische kanttekeningen bij te plaatsen, zoals door Femmes for Freedom is gedaan.

Vraag 4

Wat doet u momenteel in preventie op VGV? Acht u dat voldoende? Bent u bereid aanvullende maatregelen te overwegen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

De vrijheid van godsdienst beschermt onder andere het belijden van een godsdienst. Het is niet aan mij om te beoordelen welke gedragingen wel en niet onder de belijdenis van godsdienst vallen, nu het recht op godsdienstvrijheid ook de individuele invulling van die belijdenis beschermt. Dit betekent echter niet dat alle gedragingen kunnen worden beschermd onder een beroep op een recht op de vrijheid van godsdienst; de wet kan grenzen stellen aan de belijdenis. Zo zijn bepaalde gedragingen strafbaar gesteld, ongeacht de religieuze context. Hieronder vallen bijvoorbeeld uitlatingen die aanzetten tot geweld alsook vrouwelijke genitale verminking: deze gedragingen kunnen strafrechtelijk vervolgd worden door het Openbaar Ministerie.

Vraag 5

Bent u bereid extra middelen vrij te maken om bewustwording en preventie te versterken, onder andere door meer in te zetten op voorlichting in risicogemeenschappen, training van zorg- en onderwijsprofessionals en actieve monitoring van risicogevele? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Als aanpassingen aan het wettelijk kader kunnen leiden tot het doeltreffender voorkomen dan wel bestrijden van vrouwelijke genitale verminking ben ik bereid om die aanpassingen te overwegen. Mede verwijzend naar het antwoord op vraag 4 ben ik echter van mening dat het huidige juridische kader vooralsnog toereikend is en geen aanpassing behoeft.

Vraag 6

Bent u bereid te kijken naar het voorbeeld uit het Verenigd Koninkrijk, waarin rechters onder de *Female Genital Mutilation Protection Order*, verregaande bevoegdheden hebben om ook civielrechtelijke maatregelen op te leggen, zoals het opleggen van een uitreisverbod of het intrekken van een paspoort, om VGV te voorkomen? Zo ja, komt u met een initiatief hierop? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Zoals in vraag 4 toegelicht, is het niet aan mij om te beoordelen welke gedragingen wel en niet onder de belijdenis van godsdienst vallen, maar constateer ik dat de wet wel beperkingen aan de belijdenis kan stellen. Zo zijn huwelijksdwang en huwelijksgevangenschap op grond van artikel 284 van het Wetboek van Strafrecht al verboden en strafbaar. Het recht op zelfbeschikking is namelijk een groot goed in Nederland: een ieder is vrij om eigen keuzes te maken, ook op het gebied van het kiezen van een partner. Nu in een wettelijk verbod op huwelijksdwang en huwelijksgevangenschap reeds is voorzien, zijn extra maatregelen op dit terrein niet nodig.